

FRA:n lehdistötiedote

Wien, 11. kesäkuuta 2020

Covid-19-pandemia korostaa entisestään perusoikeuksien vahvan suojelun merkitystä

FRA:n vuoden 2020 perusoikeusraportissa todetaan, että lisääntyvä suvaitsemattomuus ja ihmisten perusoikeuksiin kohdistuvat loukkaukset rapauttavat vuosien mittaan saavutettua huomattavaa edistymistä. Euroopan vähitellen toipuessa covid-19-pandemiasta eriarvoisuus ja sosiaaliseen yhteenkuuluvuuteen kohdistuvat uhat kärjistyvät.

”Covid-19-pandemia on vaikuttanut ja vaikuttaa vastakin merkittävästi kaikkien ihmisten perusoikeuksiin kaikkialla EU:ssa. Jatkuva eriarvoisuus, häirintä ja ennakkoluulot tulevat todennäköisesti kärjistymään”, sanoo FRA:n johtaja [Michael O’Flaherty](#). *”Hallitusten tehtävänä on suunnitella ”uutta normaalia” pyrkimällä oikeudenmukaiseen ja tasa-arvoiseen yhteiskuntaan, jossa kunnioitetaan jokaisen ihmisen ihmisarvoa eikä ketään jätetä huomiotta.”*

FRA:n [vuoden 2020 perusoikeusraportissa](#) tarkastellaan ihmisoikeuksien suojelun kehitystä ja puutteita EU:ssa viime vuoden aikana. Sen [painopisteosiossa](#) kuvataan, miten Euroopan unionin perusoikeuskirja on saanut näkyvyyttä ja synnyttänyt uuden perusoikeuskulttuurin EU:n tasolla. Kansallisella tasolla perusoikeuskirja tunnetaan edelleen huonosti ja sen käyttö on vähäistä, vaikka se on ollut oikeudellisesti sitova jo kymmenen vuoden ajan. Raportissa esitetyt näkemykset toivottavasti kannustavat muita tahoja, myös hallituksia, sitoutumaan perusoikeuskirjaan ja noudattamaan sitä kaikilta osin. Se on merkittävä väline, joka voi aidosti muuttaa ihmisten elämää.

Muita keskeisiä kysymyksiä:

- **Perusoikeuksien** kunnioittaminen **rajoilla** oli edelleen yksi suurimmista ihmisoikeuksiin liittyvistä haasteista EU:ssa. Siirtolaisia menehtyi merellä, ja maarajoilla he joutuivat väkivallan uhriksi ja heitä käännytetään takaisin. Eräät jäsenvaltiot uhkailivat humanitaarisia pelastusaluksia. Joissakin maissa taas maahantulijat kärsivät edelleen tilahtaudesta ja asunnottomuudesta. Myös lasten säilöönotto lisääntyi, mukaan lukien ilman huoltajaa olevat alaikäiset, joilta puuttuu holhoojan tuki.
 - Jäsenvaltioiden on pikaisesti lopetettava tällaiset perusoikeuksien loukkaukset ja kehitettävä tehokkaita toimenpiteitä, joilla suojellaan lasten ja erityisesti ilman huoltajaa olevien alaikäisten oikeuksia.
- Lapsiköyhyys on vähentynyt jonkin verran EU:ssa. Neljännes lapsista on silti **vaarassa ajautua köyhyyteen**. Tämä tarkoittaa, että lapset menevät nälkäisinä nukkumaan ja asuvat kurjissa oloissa, joissa heidän terveytensä kärsii ja mahdollisuudet koulutukseen ovat huonot. Muita huonommassa asemassa ovat lapset, joiden vanhemmat eivät kuulu kantaväestöön. Heidän ryhmässään neljä kymmenestä on alttiina köyhyysriskille. Yksinhuoltajatalouksissa asuvien lasten ryhmässä vastaava osuus on yksi kolmesta.
 - EU:n olisi hyväksyttävä lapsitakuuta koskeva aloite, joka sisältää selkeät tavoitteet ja riittävän rahoituksen lasten köyhyyden vähentämiseksi.
- Hallituksilla ja yrityksillä on kiire hyödyntää **tekoälyn** tarjoamia mahdollisuuksia. Euroopan komissio ja Euroopan neuvosto laativat tekoälyä koskevia suuntaviivoja ja lainsäädäntöä, joiden pohjalta etiikkaan ja perusoikeuksiin liittyvät näkökohdat alkavat muotoutua.
 - EU:n ja jäsenvaltioiden olisi varmistettava, että tulevien sääntelyjen laadintaan sisältyy perusteellisia ja avoimia arviointeja, jotka koskevat tekoälyn käytön vaikutuksia perusoikeuksiin ja jotka tehdään yhteistyössä riippumattomien valvontaelinten kanssa.

Raportissa esitetään yhteenveto ihmisoikeuksissa vuonna 2019 tapahtuneesta keskeisestä kehityksestä EU:ssa ja analysoidaan sitä. Siinä tehdään myös [toimenpide-ehdotuksia](#), joiden aiheisiin sisältyvät EU:n perusoikeuskirja ja sen käyttö jäsenvaltioissa, yhdenvertaisuus ja

syrijimättömyys, rasismi ja asiaan liittyvä suvaitsemattomuus, romaniväestön osallistaminen, turvapaikka-asiat, rajat ja muuttoliike, tietoyhteiskunta, yksityisyys ja tietosuoja, lapsen oikeudet, oikeussuojan saatavuus sekä YK:n vammaisyleissopimuksen täytäntöönpano.

Lisätietoja: media@fra.europa.eu / Puh.: +43 1 580 30 653